

අරමුදල් කළමනාකරුගේ සමාලෝචනය

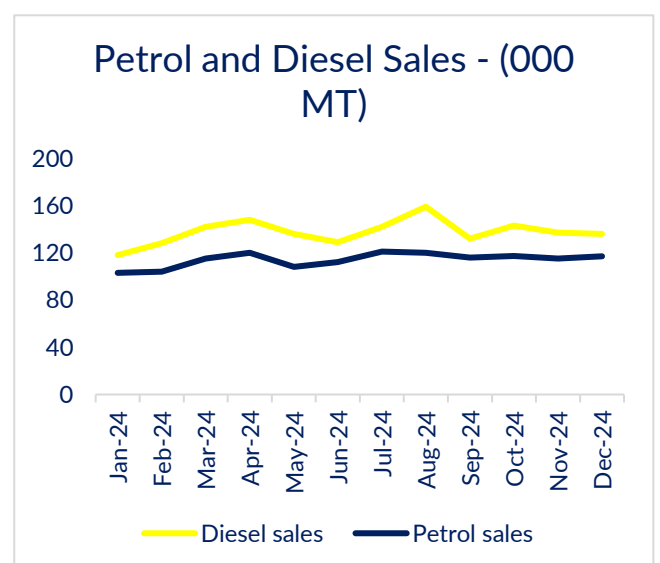
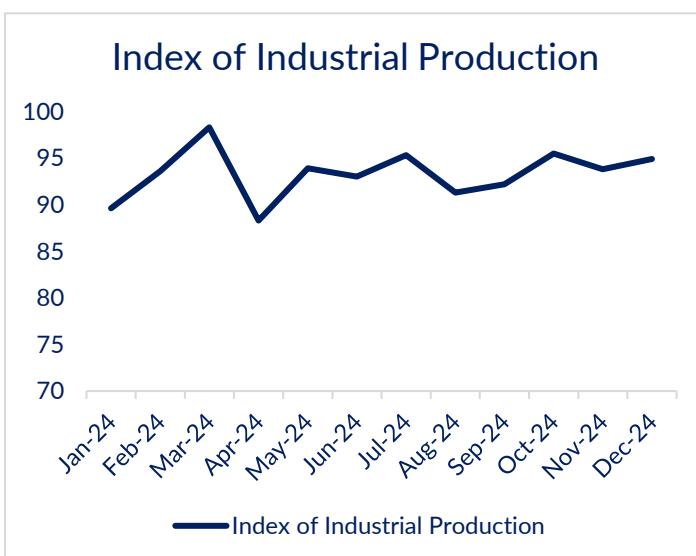
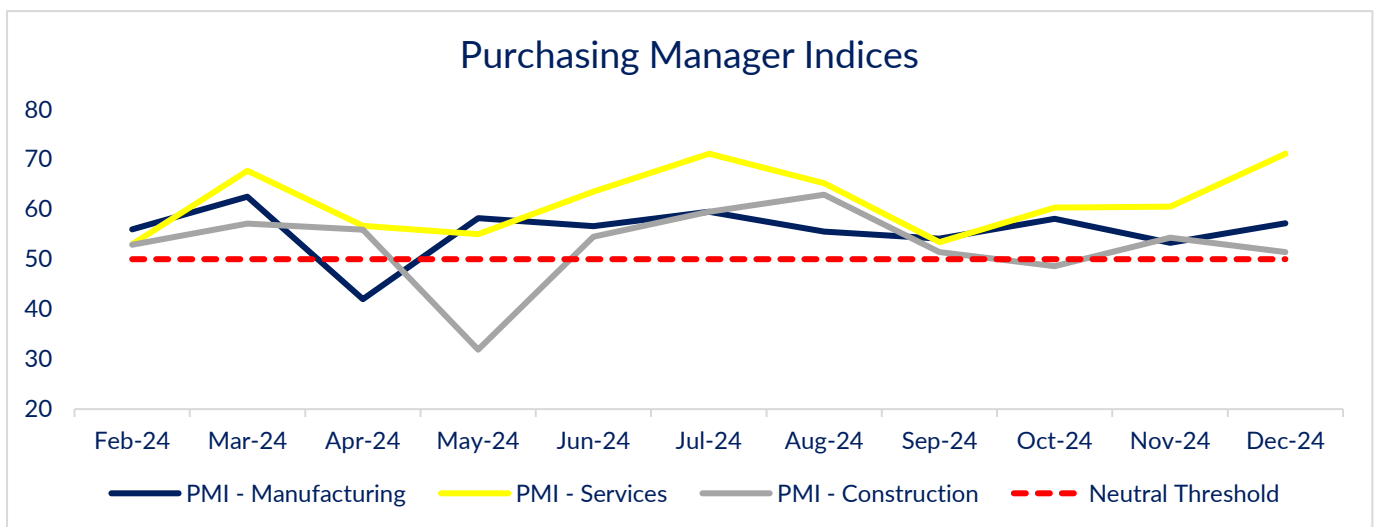
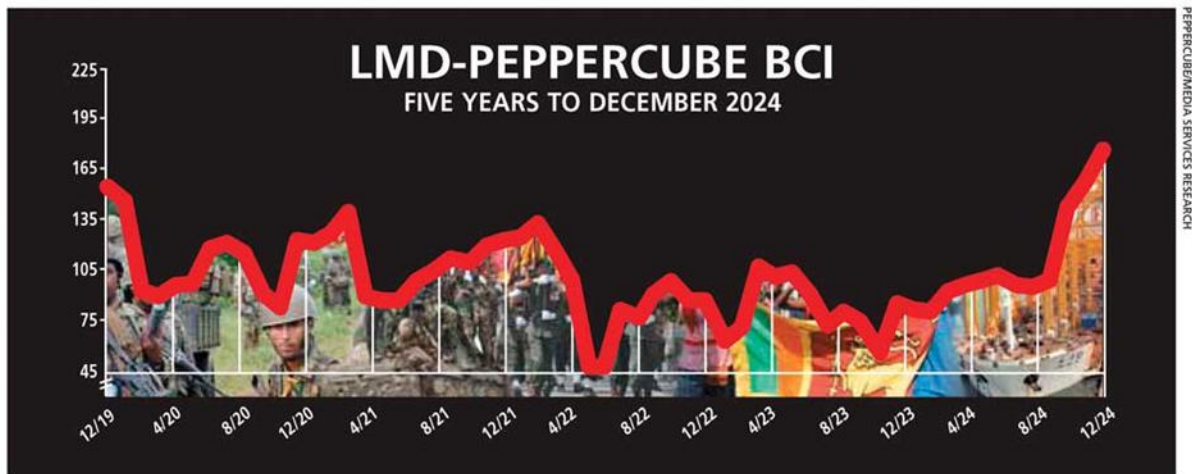
ආර්ථික සමාලෝචනය

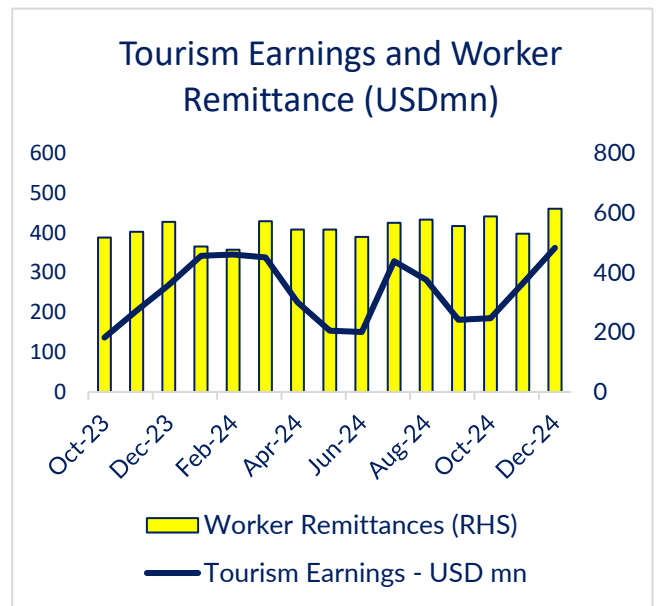
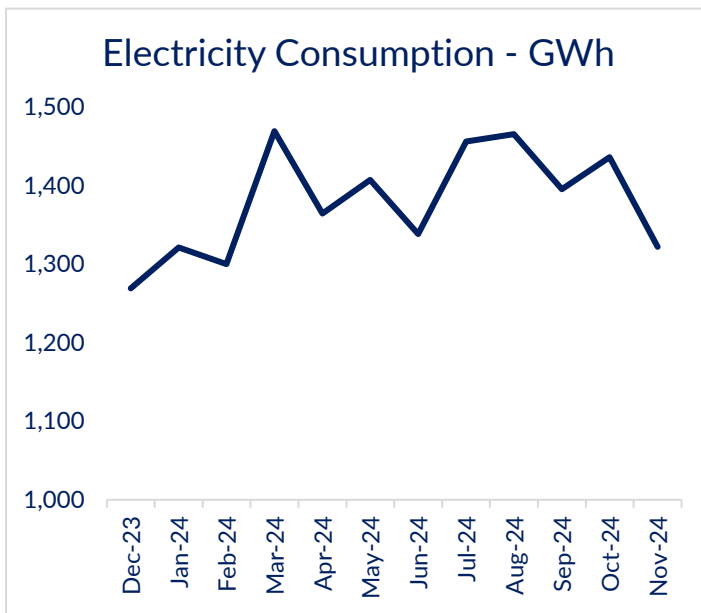
ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය, රුසියාව සහ ඉන්දියාව වැනි රටවල වඩාත් වැදගත් මැතිවරණ කිහිපයක් ද ඇතුළුව 2024 වසර සැලකිය යුතු ගෝලීය සිදුවීම් සනිටුහන් කළ වසරක් විය. බොහෝ මහ බැංකු ඔවුන්ගේ ප්‍රතිපත්ති අනුපාත කප්පාදු කිරීම ආරම්භ කළ වසරක් ලෙසද 2024 වර්ෂය සැලකිය හැකි අතර එය ඉහළ යන ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් වලට ප්‍රතිචාර වශයෙන් සිදුවිය. එක්සත් ජනපද මැතිවරණය හේතුවෙන් බැඳුම්කර ආදායම ඉහළයාමේ ප්‍රවණතාවක් දක්ණට ලැබුණු අතර, ෆෙඩරල් ණය ඉහළ යාම සහ ඉහළ උද්ධමනය සඳහා ඇති හැකියාව පිළිබඳ ගැටළු හේතුවෙන් එම ඉහළ යාමේ ප්‍රවණතාව දක්නට ලැබුණි. මේ අතර, චීනයේ ආර්ථිකය 2024 දී වසරින් වසර (YoY) 5.0% ක ස්ථාවර වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළේය. 2024 දී තෙල් මිල සම්පූර්ණයෙන්ම සාමාන්‍ය තත්ත්වයට පත්වීමෙන් අනතුරුව සියයට 3ක් පමණ පහත වැටී ඇති අතර මෙය දෙවැනි වසරටත් අඛණ්ඩව මිල පහත වැටී ඇති අවස්ථාවකි. මෙයට හේතු වී ඇත්තේ කොවිඩ් වසංගතයෙන් පසුව ඇති වූ ඉල්ලුම් නැවත ඉහළයාමේ ප්‍රගතිය, චීනයේ ආර්ථිකයේ ඇති වූ අභියෝග සහ ඇමරිකාව සහ අනෙකුත් ඔපෙක් (OPEC) නොවන රටවල් මගින් තෙල් නිෂ්පාදනය වැඩි කිරීමයි. එමඟින් දැනටමත් ප්‍රමාණවත් ලෙස සැපයුමක් ඇති ලෝක වෙළෙඳපොළට තවත් තෙල් එකතු විය. 2025 ඡායාපිටපත් මූල්‍ය අරමුදලේ ලෝක ආර්ථික දැක්ම යාවත්කාලීන කිරීමට අනුව, 2025 දී ගෝලීය වර්ධනය 3.3% ක් ලෙස පුරෝකථනය කර ඇති අතර එයට ප්‍රධාන වශයෙන් එක්සත් ජනපදයේ ඉහළ යාමේ තත්ත්වයන් අනෙකුත් ප්‍රධාන ආර්ථිකයන්හි පහළයාමේ තත්ත්වයන් බලපා ඇත. මේ අතර ගෝලීය උද්ධමනය 2025 දී 4.2% කින් පහත වැටෙනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

2022 සහ 2023 වසරවලදී අඛණ්ඩව වසර දෙකක දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය පහත වැටීමෙන් පසු 2024 දී ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය වසරින් වසර (YoY) 5.00% ක ධනාත්මක වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. කෘෂිකාර්මික අංශය +1.2%⁴ කින්, කාර්මික අංශය +11.0%⁴ කින් සහ සේවා අංශය +2.4%⁴ කින් වර්ධනය වීමත් සමඟ ප්‍රධාන අංශ හරහා කැපී පෙනෙන ප්‍රසාරණයන් මෙම වර්ධනයට හේතු විය. සංචාරක ව්‍යාපාරයෙන් ඩොලර් බිලියන 3.16 ක හිතකර ගලා ඒම් සහ ඩොලර් බිලියන 6.5 ක ප්‍රේෂණ ප්‍රවාහය වර්ධනයට උපකාරී විය.

2024 ජනාධිපතිවරණයෙන් සහ පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණයෙන් පසුව දේශපාලන පරිසරය ස්ථාවරව පැවති අතර, රජය පාර්ලිමේන්තුවේ තුනෙන් දෙකක බහුතරයක් ලබා ගත්තේය. එපමණක් නොව, ශ්‍රී ලංකාව එහි බාහිර ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ (EDR) ක්‍රියාවලිය සාර්ථකව අවසන් කළ අතර, එහි පැහැර හැරීමේ තත්ත්වයෙන් ඉවත් වීමට හැකි විය. වර්තමානයේ, රට ෆිච් විසින් සිදුකරන ශ්‍රේණිගත කිරීමට අනුව CCC+ ණය ශ්‍රේණිගත කිරීමක් පෙන්නුම් කරයි. ශ්‍රේණිගත කිරීම වැඩිදියුණු කිරීම සාර්ව ආර්ථිකයේ ධනාත්මක වර්ධනයන් පෙන්නුම් කරයි.

ආර්ථිකය නිවැරදි දිශාවට ගමන් කරන බව පෙන්නුම් කරන ධනාත්මක බව පෙන්නන ඉහළ සංඛ්‍යාත දත්ත

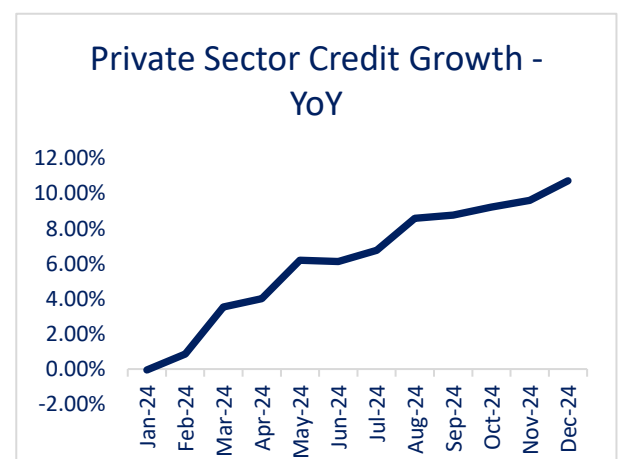
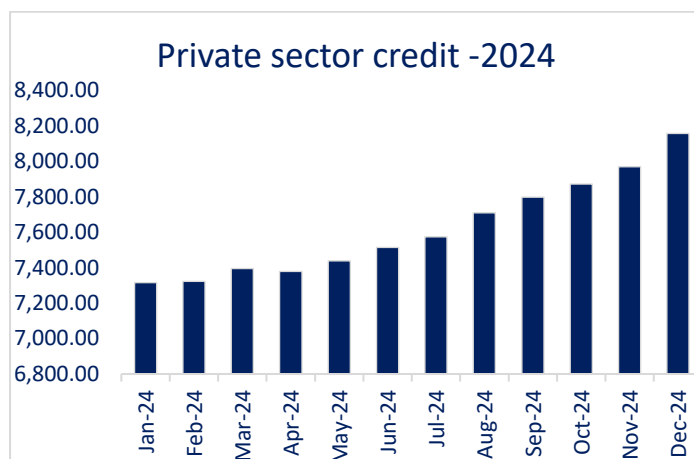
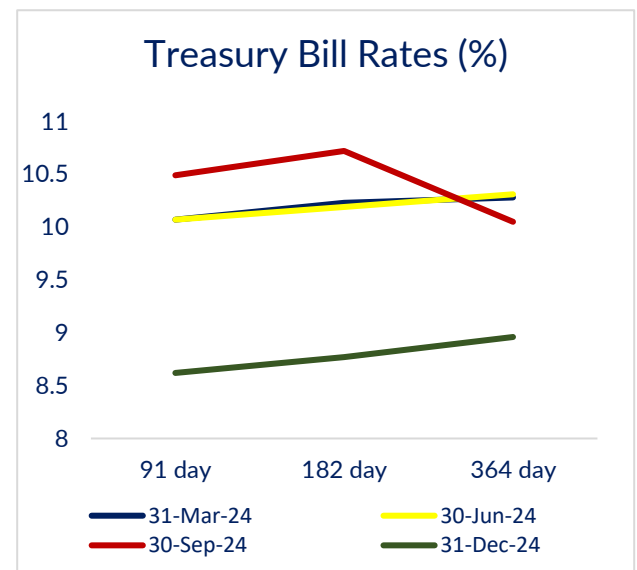
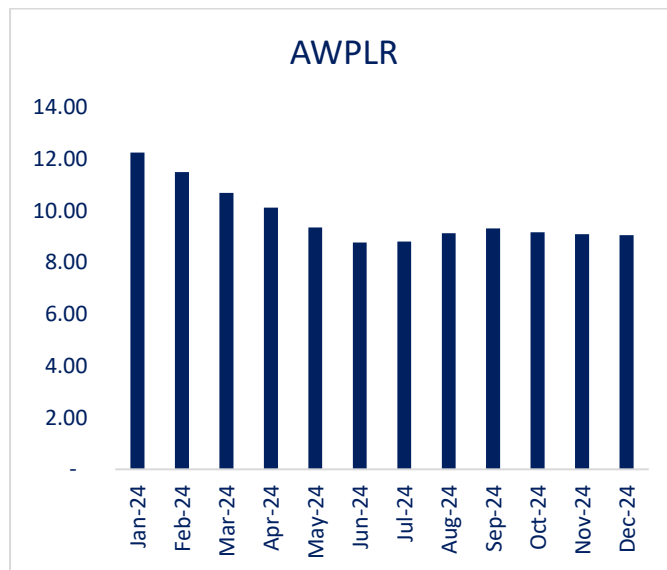
පොලී අනුපාත වාතාවරණය

2024 දී, ආර්ථික වර්ධනය ශක්තිමත් කිරීමේ අරමුණින් මහ බැංකුව සහනශීලී මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයක් පවත්වා ගෙන ගියේය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, මහ බැංකුව වසර පුරා පදනම් ඒකක 200 දක්වා ප්‍රතිපත්ති අනුපාත අඩු කිරීම් මාලාවක් ක්‍රියාත්මක කළේය. කෙටි කාලීනව අපේක්ෂා කළ ප්‍රමාණයට වඩා ගැඹුරු අවධමනකාරී තත්ත්වයන්, පවතින උද්ධමනකාරී පීඩනයන්, අපේක්ෂා කළ ප්‍රමාණයට වඩා හිතකර බාහිර ආර්ථික වර්ධනයන් සහ වෙළෙඳපොළ ණය අනුපාත තවදුරටත් අඩු කිරීම ඇතුළු ප්‍රධාන සාධක කිහිපයක් මෙම තීරණවලට බලපෑවේය.

මීට අමතරව, මහ බැංකුව තනි පොලී අනුපාත යාන්ත්‍රණයක් හඳුන්වා දුන් අතර, 2024 නොවැම්බර් 27 වන දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි එක්දින ප්‍රතිපත්ති අනුපාතය 8.0%,⁴ ලෙස නියම කළේය. මෙම ප්‍රතිපත්ති ගැලපීම් පිළිබිඹු කරමින්, රජයේ සුරැකුම්පත්වල ප්‍රතිලාභය ඇතුළුව වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාත සැලකිය යුතු ලෙස පහත වැටුණි. 2024 දෙසැම්බර් අවසානය වන විට, දින 91, දින 182 සහ දින 364 භාණ්ඩාගාර බිල්පත් අනුපාත පිළිවෙලින් 8.62%⁴, 8.77%⁴ සහ 8.96%⁴ ලෙස පැවතුනි.

ආදායම් පාදක මූල්‍ය ඒකාබද්ධ කිරීමේ පියවරයන් සහ විශේෂයෙන් සංචාරක සහ සේවක ප්‍රේෂණ වලින් ලැබෙන ශක්තිමත් විදේශ මුදල් ගලා ඒම් හේතුවෙන් වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතාවයේ දියුණුවක් ද දක්නට ලැබුණි. පෞද්ගලික අංශයට ලබා දී ඇති ණය ප්‍රමාණය වසරින් වසර (YoY) 10.7% කින් ඉහළ ගොස් ඇති අතර එය වසර අවසානයේ රුපියල් බිලියන 8,156 ක් විය.

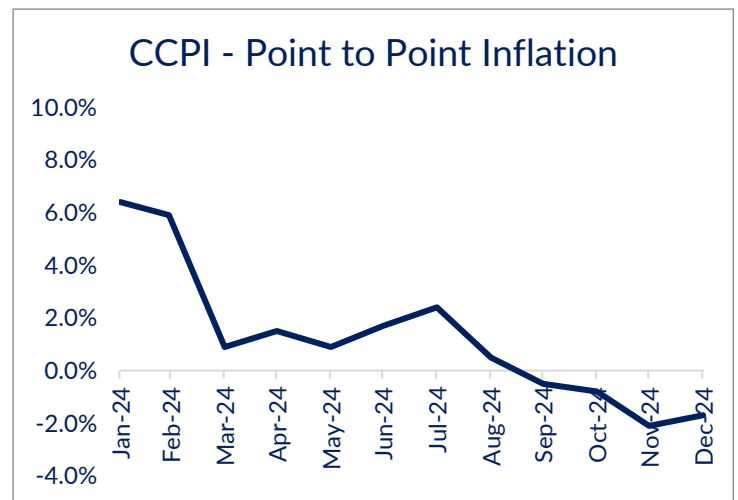
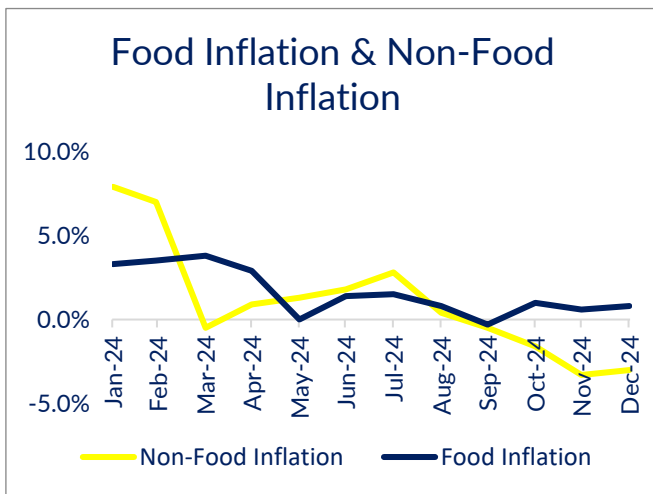
වැඩිදියුණු කළ ආදායම් නිසි ලෙස යෙදවීම හේතුවෙන් සහ වඩාත් ඵලදායී වියදම් කළමනාකරණ උපාය මාර්ග සමඟ රජය සිය මූල්‍ය ඒකාබද්ධ කිරීමේ ක්‍රියාවලිය අඛණ්ඩව සිදු කරගෙන ගියේය. 2024 දී තාවකාලික අයවැය හිඟය දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙන් 6.8% ක් විය. 2025 අයවැයෙන් රජය තම ආදායම පදනම් කරගත් මූල්‍ය ඒකාබද්ධ කිරීම අඛණ්ඩව සිදු කරගෙන යාමට අපේක්ෂා කරන බව පෙන්නුම් කර ඇත.

උද්ධමනය

කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය (CCPI, 2021 = 100) මගින් මනිනු ලබන ප්‍රධාන උද්ධමනය 2024 දෙසැම්බර් මාසයේදී -1.7%⁴ කින් ලෙස සටහන් කරමින්

ආර්ථිකයේ අවධමනයක් වාර්තා කළේය. එම කාලය තුළ ආහාර උද්ධමනය 0.8%⁴ දක්වා ඉහළ ගිය අතර ආහාර නොවන උද්ධමනය 3.0%⁴ දක්වා ඉහළ ගියේය. ප්‍රධාන වශයෙන් බලශක්ති මිල ගණන් සැලකිය යුතු ලෙස පහත වැටීම සහ අස්ථාවර ආහාර මිල ගණන් අඩුවීමේ අඛණ්ඩ බලපෑම හේතුවෙන් ඉදිරි මාසවලදී ප්‍රධාන උද්ධමනය සාමාන්‍යයට පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. මීට අමතරව, බදු සංශෝධන හේතුවෙන් 2024 මුල් භාගයේදී දක්නට ලැබුණු මිල ඉහළ යාමෙන් ඇති වූ සැලකිය යුතු මූලික බලපෑම, මෙම පහළ යාමේ ප්‍රවණතාව තවදුරටත් ශක්තිමත් කරනු ඇත. කෙසේ වෙතත්, 2025 දෙවන භාගයේදී උද්ධමනය ධනාත්මක තත්ත්වයකට මාරු වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරන අතර, මධ්‍ය කාලීනව ඉලක්කගත 5.0%⁴ මට්ටම කරා ක්‍රමයෙන් ගමන් කරනු ඇත.

බාහිර අංශය

ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයේ බාහිර අංශය 2024 දී සැලකිය යුතු දියුණුවක් පෙන්නුම් කළ අතර, ඒ සඳහා සංචිත ශක්තිමත් වීම සහ ජංගම ගිණුමට ගලා ඒම හේතු විය. 2024 දී මහ බැංකුවේ විදේශ විනිමය මිලදී ගැනීම් හේතුවෙන් 2023 දී ඩොලර් බිලියන 4.4 ක් වූ රටේ දළ නිල සංචිතය 2024 දෙසැම්බර් මාසයේදී ඩොලර් බිලියන 6.1 ක් දක්වා ඉහළ ගිය අතර එය ඓතිහාසික ඉහළ මට්ටම්වල පැවතුනි. වෙළෙඳ භාණ්ඩ අපනයන සහ ආනයන යන දෙකම ධනාත්මක වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළේය.

2024 දී වෙළෙඳ භාණ්ඩ අපනයනය 7.2%⁴ කින් ඉහළ ගිය අතර ආනයනය 12.1%⁴ කින් ඉහළ ගොස් ඩොලර් බිලියන 6.0 ක වෙළෙඳ හිඟයකට දායක විය. වෙළෙඳ හිඟය පුළුල් වුවද, ඩොලර් බිලියන 10.3 ක් පමණ දායක වූ සේවක ප්‍රේෂණ සහ සංචාරක ඉපයීම් වලින් රටට ප්‍රතිලාභ ලැබුණි. මුදල් අංශයෙන්, 2024 දී ශ්‍රී ලංකා රුපියල 10.7% කින් ඉහළ ගිය අතර වසර අවසන් වූයේ එක්සත් ජනපද ඩොලරයට සාපේක්ෂව ඩොලර් 292.584 ක් ලෙසිනි. කෙසේ වෙතත්, රජයේ සුරැකුම්පත් වෙළෙඳපොළේ විදේශ ආයෝජන 2024 දී ඩොලර් මිලියන 179 ක ශුද්ධ පිටතට ගලා යාමක් වාර්තා කළේය.

සටහන 01: බාහිර අංශයේ කාර්යසාණය පිළිබඳ සාරාංශය⁴

වර්ගය	2023 ඇ.එ.ජ. ඩොලර්	2023 ඇ.එ.ජ. ඩොලර්	වෙනස (%)
භාණ්ඩ අපනයනය	11,910.7	12,772	7.2
වෙළෙඳ භාණ්ඩ ආනයනය	16,811.1	18,841.4	12.1
වෙළෙඳ ශේෂය	-4,900.4	-6,069.4	
සේවා ගිණුම් ශේෂය	3,053.0	3,654.5	19.7
සමස්ත ශේෂය	2,825.6	2,890.4	

CTCLSA මුදල් වෙළෙඳපොළ අරමුදල (ආරම්භය: 2012 පෙබරවාරි 27)

අරමුදල් කළමනාකරු

කුහන් විනයාගසුන්දරම්

අරමුදලේ අරමුණ සහ පදනම

අරමුදල යනු දින **365**ක් ඇතුළත පරිණත වන ආයෝජන මට්ටමේ සුරැකුම්පත්වල ආයෝජනය කරන විවෘතාන්ත ඒකක භාර අරමුදලකි. අරමුදලේ ආයෝජන අරමුණ වන්නේ අඩු අවදානම් මට්ටමක් සහිත සුරැකුම්පත් කළඹක ආයෝජනය කිරීමෙන් වාර්ෂික ආදායමක් ලබා දීමයි.

විවරණය

2024 වසරෙන් අවසන් වූ වර්ෂය තුළ, CTCLSA මුදල් වෙළෙඳපොළ අරමුදල එහි ආයෝජකයින්ට 10.55% ක වාර්ෂික ප්‍රතිලාභයක් ලබා දුන්නේය. අරමුදල ප්‍රධාන වශයෙන් රජයේ සුරැකුම්පත් සහ උසස් තත්ත්වයේ ස්ථාවර තැන්පතු කෙරෙහි අවධානය යොමු කරනු ලබයි.

අරමුදලේ ගාස්තු

කළමනාකරණ ගාස්තුව 0.6% (ශුද්ධ වත්කම් අගයෙහි % ක් ලෙස)

භාරකාර ගාස්තුව 0.15% (ශුද්ධ වත්කම් අගයෙහි % ක් ලෙස)

සටහන 02: අරමුදල් ප්‍රතිලාභය සහ පදනම් ප්‍රතිලාභය

කාලසීමාව	GAMMF	NDBIB-CRISIL 91 Day T-Bill Index	GAMMF-Annualized*
2024	10.55%	11.67%	10.55%
ආරම්භයේ සිට	265.54%	257.84%	10.64%

*කාර්ය සාධනයන් 2024 දෙසැම්බර් 31 වන දිනට මාසය අවසානයේ මිල ගණන් මත පදනම් වේ. මෙම ලේඛනයේ ඇතුළත් කාර්ය සාධන දත්ත අනිකුත් කාර්ය සාධනය නියෝජනය කරන අතර අනාගත ප්‍රතිඵල පිළිබඳ සහතිකයක් නොවේ.

උද්ධමනය 5.0%⁴ ඉලක්කගත මට්ටම කරා මෙහෙයවීමේ අරමුණින් 2024 වසර තුළ මහ බැංකුව සිය ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය පවත්වා ගෙන ගියේය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, මහ බැංකුව වසර පුරා ප්‍රතිපත්ති අනුපාත පදනම් ඒකක 200 කින් අඩු කළේය. කෙටි කාලීනව අපේක්ෂිත මට්ටමට වඩා වැඩි අවධමනකාරී තත්ත්වයන්, උද්ධමන පීඩන සහ අපේක්ෂාවන් අඛණ්ඩව මධ්‍යස්ථ කිරීම ඇතුළු සාධක මගින් මෙම තීරණය මෙහෙයවනු ලැබීය. මීට අමතරව, 2024 නොවැම්බර්

27 වන දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි 8.0%⁴ ලෙස එක් රැයකින් ප්‍රතිපත්ති අනුපාතයක් නියම කිරීමෙන් මහ බැංකුව තනි පොලී අනුපාත යාන්ත්‍රණයකට මාරු විය.

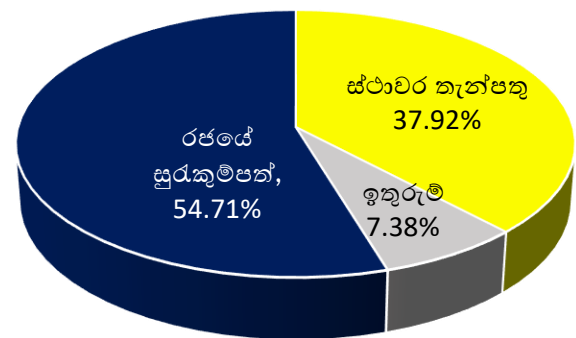
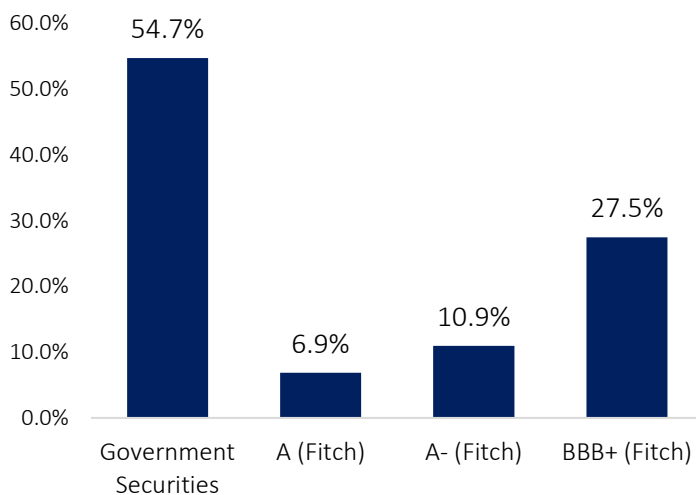
ප්‍රතිපත්ති අනුපාත කප්පාදුවලට අනුකූලව වෙළෙඳපොළ අනුපාත සැලකිය යුතු ලෙස පහත වැටී ඇති අතර රජයේ සුරැකුම්පත්වල ප්‍රතිලාභ ද සැලකිය යුතු ලෙස අඩු වී ඇත. ඒ අනුව, 2024 දෙසැම්බර් මස අවසානයේ දින 91, දින 182 සහ දින 364 භාණ්ඩාගාර බිල්පත් අනුපාත පිළිවෙලින් 8.62%⁴, 8.77%⁴, 8.96%⁴ ලෙස පැවතිණ. මූල්‍ය පදනම් කරගත් ආදායම් ඒකාබද්ධ කිරීමේ පියවර සහ සංචාරක සහ සේවක ප්‍රේෂණ ආකාරයෙන් විදේශ මුදල් ගලා ඒම වැඩිදියුණු වීම හේතුවෙන් වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතාවය වැඩිදියුණු විය.

සලකා බලනු ලබන කාල සීමාව තුළ, පොලී අනුපාත පහත වැටෙන පරිසරයක් යටතේ ප්‍රතිලාභය වැඩි කිරීම සඳහා අරමුදල රජයේ සුරැකුම්පත් සඳහා තම වත්කම් වෙන් කිරීම වැඩි කළේය. ඒ සමඟම, ආයෝජන ශ්‍රේණියේ නිර්ණායක සපුරාලන ස්ථාවර තැන්පතු සඳහා අරමුදල සිය වෙන් කිරීම පවත්වා ගෙන ගියේය. ඒ අනුව, 2024 දෙසැම්බර් අවසානයේ, රජයේ සුරැකුම්පත් සහ ස්ථාවර තැන්පතු සඳහා යොමුවීම පිළිවෙලින් අරමුදලෙන් 54.71% සහ 37.92% ක් ලෙස සටහන් විය.

අරමුදලේ මූලික තොරතුරු

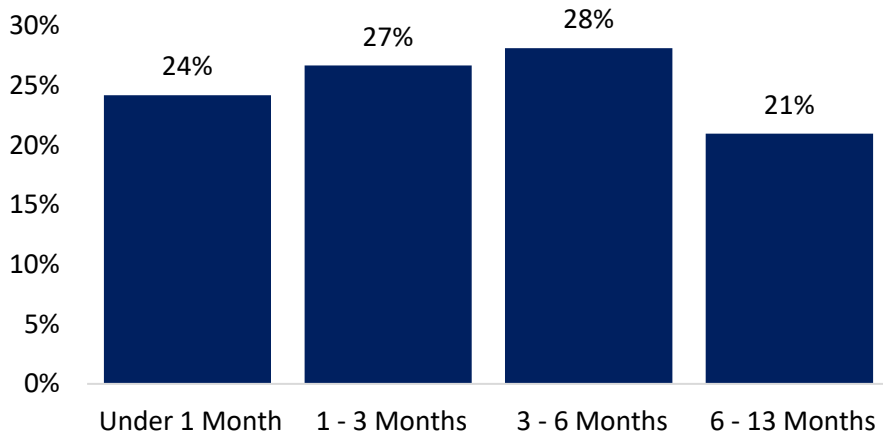
අරමුදලේ ණය ගුණත්වය - % ශුද්ධ වත්කම් අගයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස

වත්කම් වෙන්කිරීම

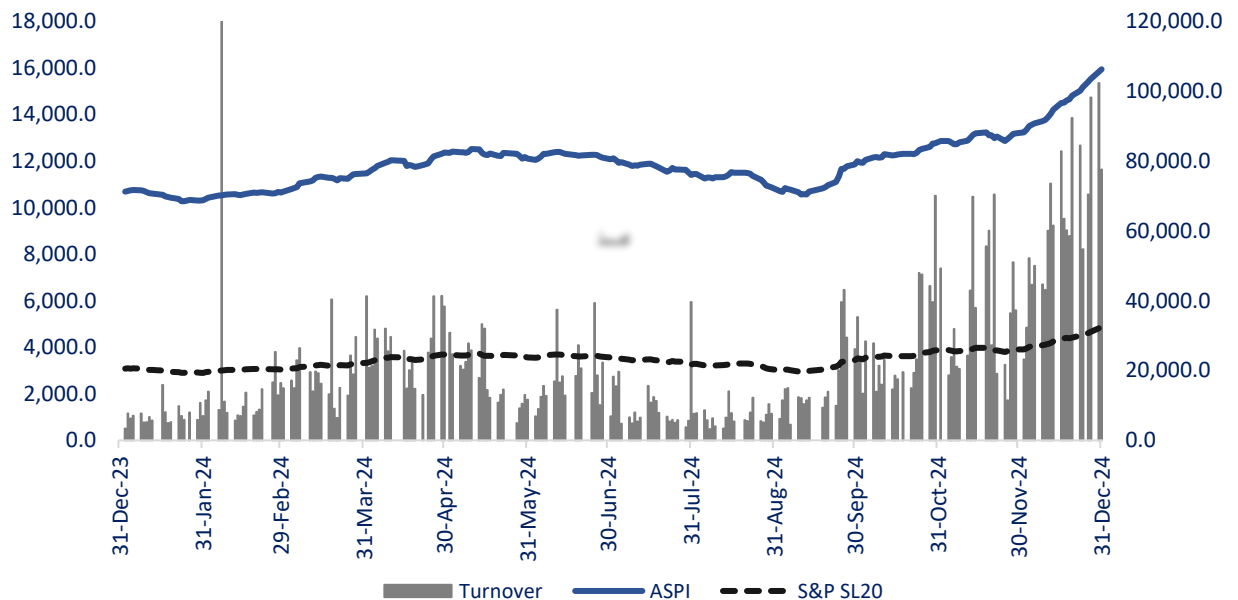

2024 දෙසැම්බර් 31 වන දිනට, අරමුදලේ මුළු ශුද්ධ වත්කම් වටිනාකම රුපියල් මිලියන 738.98 ක් වූ අතර අරමුදලේ ඒකක-හිමිකරුවන් සංඛ්‍යාව 362 කි. 2024 දෙසැම්බර් 31 වන දින අරමුදල සඳහා දායකත්වය සහ මුදාගැනීමේ මිල රුපියල් 31.7417 කි.

කල්පිරීමේ තත්ත්වයන් - % ශුද්ධ වත්කම් අගයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස

කොළඹ කොටස් හුවමාරුවේ කාර්යසාධනය - 2024

කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළ වසර ධනාත්මකව ආරම්භ කළ අතර, 2024 ජුනි මස අවසානය වන විට සැලකිය යුතු වැඩිවීමක් දක්නට ලැබුණි. කෙසේ වෙතත්, ජාතික මැතිවරණයට පෙර පැවති දේශපාලන අවිනිශ්චිතතාවය හේතුවෙන් ජූලි සහ අගෝස්තු මාසවලදී වෙළෙඳපොළ තියුණු පහත වැටීමක් අත්විඳින ලදී.

ෆිච් රේටිංග්ස් සහ මුඩ්ස් (Fitch Ratings & Moody's) විසින් බාහිර ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ ක්‍රියාවලිය සහ ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම සාර්ථකව නිම කිරීමෙන් පසුව, ආයෝජකයින්ගේ මනෝභාවය සැලකිය යුතු ලෙස වැඩිදියුණු විය. මෙය දේශපාලන අවිනිශ්චිතතාවයන් විසඳීම සහ රජය 2/3 බහුතරයක් ලබා ගැනීම සමඟ සම්බන්ධ

විය. සියලු කොටස් මිල දර්ශකය ඒකක 14,000 සහ 15,000 ට වඩා ඉහළ මට්ටම් කරා ළඟා වෙමින් පෙර පැවති සර්වකාලීන ඉහළම අගයන් අභිබවා ගියේය. ඒ අනුව, වසරේ අවසාන කාර්තුවේදී සියලු කොටස් මිල දර්ශකය සහ S&PSL20 දර්ශකය පිළිවෙලින් 34.50%⁶ සහ 40.79%⁶ කින් ඉහළ යාමත් සමඟ ආකර්ෂණීය වර්ධනයක් වාර්තා කළේය.

එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, 2023 දෙසැම්බර් මාසයේදී ASPI සහ S&P SL 20 පිළිවෙලින් වාර්තා කළ 25.50%⁶ සහ 16.42%⁶ අගයයන්ට සාපේක්ෂව 2024 දෙසැම්බර් අවසානයේදී, සියලු කොටස් මිල දර්ශකය (ASPI) 49.66%⁶ ක වැඩිවීමක් වාර්තා කළ අතර, වඩාත් දුර්වල කොටස්වලින් යුත් S&P SL 20 මිල දර්ශකය 58.46%⁶ කින් ඉහළ ගියේය.